

Kontrolní závěr z kontrolní akce

21/08

Peněžní prostředky vynakládané na podporu sociálního bydlení z *Integrovaného regionálního operačního programu*

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2021 pod číslem 21/08. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Ing. Jiří Kalivoda.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda podpora v oblasti sociálního bydlení z *Integrovaného regionálního operačního programu* (dále také „IROP“) byla nastavena a realizována tak, aby přispěla k zajištění přiměřené dostupnosti bydlení v segmentu sociálního bydlení.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od dubna do října 2021.

Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2016 do září 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále také „MMR“);

Centrum pro regionální rozvoj České republiky, Praha (dále také „CRR“).

Kolegium NKÚ na svém I. jednání, které se konalo dne 17. ledna 2022,

schválilo usnesením č. 13/I/2022

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky na podporu sociálního bydlení z IROP 2014–2020¹

7,5 mld. Kč

Celková alokace plánovaná v roce 2014

4,5 mld. Kč

Celková alokace k 1. 9. 2021

Z toho peněžní prostředky na individuální projekty

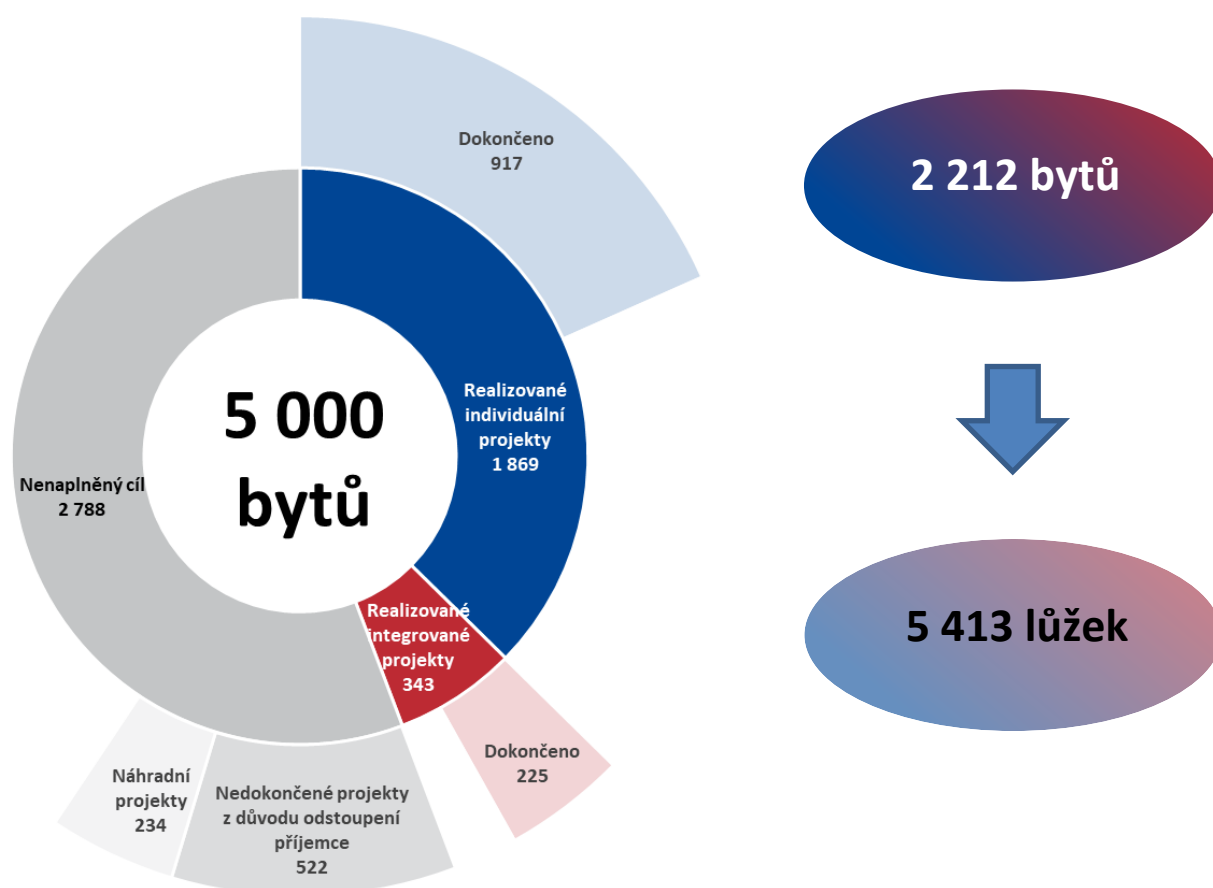
4,0 mld. Kč

Celková alokace ve vyhlášených výzvách

2,7 mld. Kč

Peněžní prostředky na realizované projekty²

Plnění plánovaného cíle pořídit 5 000 sociálních bytů³

¹ Podpora z EU včetně národních zdrojů na individuální projekty a projekty integrovaných výzev (kategorie zásahu 054 určená pro pořízení sociálních bytů).

² Podpora z EU včetně národních zdrojů požadovaná v individuálních projektech, které byly ke dni 1. 9. 2021 realizovány nebo byly k tomuto dni doporučeny k realizaci.

³ Data o počtu pořízených bytů a lůžek vycházejí z cílových hodnot jednotlivých projektů vedených v MS2014+ ke dni 1. 9. 2021 za předpokladu, že všechny projekty budou dokončeny v plánovaném rozsahu. Cíle podpory sociálního bydlení z IROP byly stanoveny společně pro individuální projekty a projekty integrovaných výzev.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu poskytování podpory sociálního bydlení z IROP, která měla pořízením sociálních bytů přispět k naplnění specifického cíle 2.1 IROP *Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi* (dále také „SC 2.1“).

Celková výše peněžních prostředků alokovaná v rámci SC 2.1 na podporu sociálního bydlení je určena na projekty kolových výzev zaměřených na pořízení sociálního bydlení (individuální projekty) a na jednotlivé projekty integrovaných výzev (integrované projekty).⁴ Kontrolní akce byla zaměřena na výzvy č. 34, 35, 79 a 80 určené na individuální projekty podpory sociálního bydlení (dále také „individuální výzvy“).

MMR v roli řídicího orgánu IROP pověřilo vykonáváním některých úkolů v rámci implementace IROP zprostředkující subjekt Centrum pro regionální rozvoj České republiky. Kontrolu administrace projektů provedl NKÚ na vybraném vzorku projektů.

NKÚ na základě kontroly provedené u MMR a CRR a na základě vyhodnocení zjištěných skutečností konstatuje:

MMR nezajistilo pořízení 5 000 sociálních bytů, které plánovalo v programovém dokumentu IROP. Nebude tak dosaženo stanovených výstupů podpory sociálního bydlení z IROP. V případě, že budou všechny projekty dokončeny v plánovaném rozsahu, bude do konce roku 2023 podpořeno pořízení 2 212 bytů.

Celková alokace pro oblast sociálního bydlení se z plánovaných 7,5 mld. Kč v roce 2015 významně snížila na cca 4,5 mld. Kč. Snížení alokace provedlo MMR v roce 2017 na základě počáteční nízké poptávky po podpoře z této oblasti. Ze zjištění NKÚ je navíc zřejmé, že z alokací vyhlášených individuálních výzev v celkové výši 4 mld. Kč nebude nejméně třetina peněžních prostředků vyčerpána.

V době, kdy MMR nastavovalo podporu z IROP, nebyla oblast sociálního bydlení upravena tak, aby bylo jednoznačně vymezeno sociální bydlení včetně práv a povinností jednotlivých subjektů realizujících sociální bydlení. Tento stav představoval zejména pro obce značnou nejistotu ohledně jejich role při zabezpečování sociálního bydlení, což negativně ovlivnilo zájem žadatelů o podporu.

MMR nastavilo zaměření i podmínky kontrolovaných výzev tak, aby poskytnutá podpora přispěla k dostupnosti sociálního bydlení. V době po ukončení udržitelnosti projektů, která je stanovena na pět let, však účelnost poskytnutých prostředků mohou ovlivnit nedostatky zjištěné v nastavení služby obecného hospodářského zájmu (dále také „SOHZ“)⁵.

MMR nenastavilo systém vyhodnocování dopadu využívání sociálního bydlení na životní situaci cílové skupiny a nevyhodnocuje dopady a přínosy poskytnuté podpory na integraci podpořených osob, což je nezbytné pro naplnění cíle SC 2.1. S výjimkou sociálních bytů pořízených s dotační podporou nemá MMR k dispozici ucelené údaje o všech bytech využívaných k sociálnímu bydlení a podle průzkumu MMR nemají ani obce přesnou evidenci bytů určených k běžnému pronájmu a bytů určených k sociálnímu bydlení. Nelze tak

⁴ Integrované výzvy CLLD (komunitně vedený místní rozvoj), ITI (integrované územní investice) a IPRÚ (integrované plány rozvoje území) jsou zaměřeny na celkový rozvoj konkrétního území. Pořízení sociálního bydlení je pouze jednou z mnoha podporovaných aktivit.

⁵ Služba obecného hospodářského zájmu spočívá v poskytování sociálního bydlení v pořízených bytech pro vymezenou cílovou skupinu.

posoudit, do jaké míry realizace projektů přispívá ke zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucímu k sociální inkluzi.

MMR i CRR mají nastaveny funkční procesy administrace projektů a kontrol podpořených projektů. V této oblasti byly zjištěny dílčí nedostatky, a to zejména v nastavení kritérií hodnocení projektů a v častém nedodržení lhůt stanovených pro jednotlivé úkony, které však nemělo významný vliv na celkovou délku administrace projektů.

Shrnutí a vyhodnocení vyplývají z následujících zjištěných skutečností:

1. Zajištění právní úpravy a další úkoly stanovené pro MMR v oblasti sociálního bydlení

1.1 MMR bylo v roce 2018 vládou ČR pověřeno zpracovat návrh věcného záměru zákona o sociálním bydlení⁶. MMR však návrh nezpracovalo a na základě žádosti MMR vláda ČR ještě v roce 2018 tento úkol zrušila⁷. Oblast sociálního bydlení tak není v ČR upravena tak, aby byla vymezena práva a povinnosti jednotlivých subjektů realizujících sociální bydlení a jasně definována jejich odpovědnost. Současně chybí obecně platná definice sociálního bydlení a jeho základních atributů včetně cílové skupiny obyvatel, pro které má být sociální bydlení určeno. Na uvedené skutečnosti upozorňoval NKÚ již v rámci kontrolní akce č. 17/02⁸.

1.2 Úkoly stanovené pro MMR k oblasti sociálního bydlení v koncepčních dokumentech⁹ posoudili autoři koncepcí v jejich vyhodnocení jako splněné. NKÚ však zjistil, že MMR v některých případech vytvořilo místo konkrétních výstupů pouze návrhy řešení, jejichž realizace zatím nepřinesla zamýšlený efekt.

2. Nastavení podmínek podpory sociálního bydlení z IROP

2.1 V době nastavení podmínek ani v době realizace podpory sociálního bydlení z IROP nemělo MMR k dispozici ucelené údaje o všech bytech využívaných k sociálnímu bydlení s výjimkou sociálních bytů pořízených s dotační podporou.

2.2 MMR v podmínkách výzev č. 34 a 35 nezavázalo příjemce podpory využívat podpořené byty k sociálnímu bydlení po ukončení doby udržitelnosti, která byla stanovena na dobu pěti let. MMR pověřilo příjemce výkonem SOHZ, nspecifikovalo však jednoznačně její podmínky ani dobu trvání.

2.3 MMR v podmínkách výzev č. 79 a 80 zavázalo příjemce podpory poskytovat SOHZ po dobu 20 let. Doba pověření SOHZ začíná dnem vydání „registrace akce a rozhodnutí o poskytnutí dotace“ (dále také „rozhodnutí o poskytnutí dotace“). Doba, po kterou má příjemce dotace poskytovat bydlení pro vymezenou cílovou skupinu, tak zahrnuje kromě doby udržitelnosti i celou dobu realizace projektu, tj. dobu, kdy příjemce prokazatelně nemůže poskytovat SOHZ.

⁶ Usnesení vlády České republiky ze dne 7. února 2018 č. 91, k návrhu Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2018 a k návrhu Výhledu legislativních prací vlády na léta 2019 až 2021.

⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 29. listopadu 2018 č. 795, ke Zprávě o plnění úkolů uložených vládou s termínem plnění od 1. října do 31. října 2018.

⁸ Kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. 17/02 – Podpora sociálního bydlení jako součást politiky sociálního začleňování byl zveřejněn v částce 3/2018 Věstníku NKÚ.

⁹ Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015–2025, jejímž autorem je Ministerstvo práce a sociálních věcí; Koncepce bydlení České republiky do roku 2020 (revidovaná), jejímž autorem je MMR.

2.4 MMR stanovilo podmínky poskytnutí podpory tak, aby příjemci zajistili podporu uživatelům pořízených bytů formou sociální práce, a to po dobu udržitelnosti projektu. Ve výzvách č. 79 a 80 mají příjemci tuto povinnost i po dobu výkonu SOHZ.

3. Stanovení alokací na podporu sociálního bydlení

3.1 Alokaci peněžních prostředků na podporu sociálního bydlení stanovilo MMR na základě vyjednávání při přípravě IROP a její výše nepokrývala zjištěnou potřebnost. Potřebnost sociálních bytů ve všech předložených odhadech výrazně převyšovala reálné možnosti pořízení sociálních bytů z prostředků IROP.

3.2 Přestože bylo zřejmé, že ani původně stanovená alokace peněžních prostředků na podporu sociálního bydlení není dostatečná k zajištění potřebných sociálních bytů, snížilo MMR v roce 2017 plánovanou alokaci o více než třetinu. Snížení celkové alokace na podporu sociálního bydlení provedlo MMR na základě malého zájmu o podporu ve výzvách č. 34 a 35, aniž by předtím ověřilo účinnost připravovaných opatření k navýšení absorpční kapacity dalších výzev.

4. Výběr projektů a administrace podpory

4.1 NKÚ při analýze věcného hodnocení zjistil, že většina projektů dosáhla maximálního počtu bodů a zvolená kritéria pro výběr projektů neumožnila srovnat projekty podle jejich kvality. Hrozilo tak riziko, že nebudou pro realizaci upřednostněny projekty s vyšší nákladovou efektivností. Vzhledem k nízkému počtu žadatelů o podporu se však toto riziko reálně nenaplnilo. V případě jednoho projektu neprovedlo CRR řádně věcné hodnocení a projekt, který měl být doporučen k realizaci, byl zařazen mezi náhradní projekty a nebyl nakonec realizován.

4.2 Průměrná doba administrace žádostí o podporu překračovala předpokládanou dobu 152 dnů stanovenou MMR pro IROP. V případě nedodržení této lhůty mohli příjemci požádat o prodloužení doby realizace projektu, nebyl tak zkrácen čas na realizaci projektů. V průběhu celé administrace projektů docházelo u MMR i CRR k častému nedodržení stanovených dílčích lhůt.

4.3 MMR nepostupovalo v souladu s ustanovením *Metodického pokynu o Centrálním registru podpor malého rozsahu a podporách de minimis*, neboť v několika případech neprovedlo v registru¹⁰ výmaz zaznamenané podpory po vydání oznámení o vyřazení akce z programu.

4.4 CRR použilo při administraci některých zpráv o realizaci projektu nestandardní postupy. Na záložkách projektu v MS2014+ jsou proto uvedeny nesprávné či neaktuální údaje, což snižuje věrohodnost údajů uvedených v MS2014+. Tyto postupy CRR však neměly vliv na správnost a úplnost údajů v souhrnných sestavách generovaných z MS2014+.

5. Dosažení cílů v oblasti sociálního bydlení

5.1 Ke dni 1. 9. 2021 bylo z plánovaných 5 000 bytů pro sociální bydlení v rámci SC 2.1 dokončeno 1 142 bytů a i v případě dokončení všech projektů v plánovaném rozsahu bude

¹⁰ Centrální registr je informační systém veřejné správy, který obsahuje údaje o poskytnutých podporách malého rozsahu a je přístupný na portálu Ministerstva zemědělství eAGRI.

pořízeno maximálně 2 212 bytů. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že již není reálné dosáhnout stanovených cílových hodnot indikátorů, a nebude tak dosaženo plánovaných výstupů a výsledků podpory sociálního bydlení v IROP.

- 5.2 MMR nastavilo systém vyhodnocování naplnění cílů podpory sociálního bydlení na základě stanovených indikátorů výstupů a výsledků a eviduje v MS2014+ údaje o počtu sociálních bytů pořízených z IROP, počtu lůžek a průměrné obsazenosti osobami z cílových skupin. MMR však nemá údaje o počtu všech bytů určených pro sociální bydlení a nemá aktuální údaje o potřebnosti počtu bytů k zajištění sociálního bydlení. Systém indikátorů neumožňuje sledovat skutečný měřitelný dopad poskytnuté podpory na plnění specifického cíle 2.1, kterým je zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi, a MMR neměří tento dopad ani žádným jiným způsobem.
- 5.3 O nutnosti snížit cílové hodnoty indikátorů bylo jednáno již na zasedání Monitorovacího výboru IROP v roce 2017. I v době, kdy již bylo zcela zřejmé, že cílové hodnoty indikátorů nebudou naplněny, MMR ve zveřejňovaných materiálech nadále uvádělo cílový stav 5 000 bytů, aniž by uvedlo, že sociálních bytů bude pořízeno podstatně méně.

II. Informace o kontrolované oblasti

MMR je podle zákona č. 2/1969 Sb.¹¹ ústředním orgánem státní správy ve věcech politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu, nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování a stavebního řádu a investiční politiky. Je také pověřeno spravovat finanční prostředky určené k zabezpečování politiky bydlení a koordinovat činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování politiky bydlení.

MMR je dále na základě usnesení vlády ČR¹² pověřeno výkonem funkce řídicího orgánu IROP. Zprostředkujícím subjektem v rámci implementace IROP, který MMR pověřilo vykonáváním některých úkolů řídicího orgánu, je CRR.

Oblast sociálního bydlení není v ČR upravena samostatným právním předpisem a ani na úrovni EU neexistuje jednotná definice sociálního bydlení či jednotný systém eventuální veřejné podpory tohoto netržního segmentu bydlení.

V ČR je sociální bydlení částečně vymezeno ve strategickém materiálu *Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015–2025* (dále také „Koncepce sociálního bydlení“). Dalšími strategickými dokumenty zabývajícími se mj. oblastí sociálního bydlení jsou *Koncepce bydlení České republiky do roku 2020 (revidovaná)* (dále také „Koncepce bydlení“), *Strategie sociálního začleňování 2014–2020* a *Koncepce bydlení České republiky 2021+*.

Podpora sociálního bydlení má přispět k naplnění SC 2.1 IROP *Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi*, jehož očekávaným výstupem je mj. sociální bydlení dostupné potřebným.

¹¹ Ustanovení § 14 odst. 1 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

¹² Usnesení vlády České republiky ze dne 28. listopadu 2012 č. 867, k přípravě programů spolufinancovaných z fondů Společného strategického rámce pro programové období let 2014 až 2020 v podmínkách České republiky.

Pro SC 2.1 je předpokládána finanční podpora v celkové výši 397 426 767 €, z toho podpora z EU (z *Evropského fondu pro regionální rozvoj*) činí 337 812 752 € a vnitrostátní spolufinancování činí 59 614 015 €. Alokace SC 2.1 je rozdělena do dvou kategorií zásahu, a to 054 *Bytová infrastruktura* a 055 *Jiná sociální infrastruktura*. Celková výše peněžních prostředků určených v rámci SC 2.1 na podporu sociálního bydlení je určena alokací kategorie zásahu 054 *Bytová infrastruktura* a byla ke dni ukončení kontroly NKÚ stanovena na 137 459 145,05 € z EU. V následující tabulce č. 1 a dále v kontrolním závěru je k přepočtu používán kurz 27,50 Kč/€.

Tabulka č. 1: Alokace prostředků pro SC 2.1 IROP a kategorii zásahu 054

	Zdroje peněžních prostředků		
	EU + národní zdroje	EU	Národní zdroje
Celkem SC 2.1	397 426 767,00 €	337 812 752,00 €	59 614 015,00 €
	10 929 236 092,50 Kč	9 289 850 680,00 Kč	1 639 385 412,50 Kč
z toho 054	161 716 641,24 €	137 459 145,05 €	24 257 496,19 €
	4 447 207 633,97 Kč	3 780 126 488,88 Kč	667 081 145,10 Kč

Zdroj: programový dokument IROP, verze 1.1 ze dne 8. 11. 2017.

Kontrolní akce byla zaměřena na všechny individuální výzvy určené výlučně na podporu sociálního bydlení, a to:

- výzvu č. 34 – Sociální bydlení;
- výzvu č. 35 – Sociální bydlení pro sociálně vyloučené lokality;
- výzvu č. 79 – Sociální bydlení II.;
- výzvu č. 80 – Sociální bydlení pro sociálně vyloučené lokality II.

Výzvy č. 34 a 35 byly vyhlášeny dne 3. 6. 2016 a příjem žádostí o podporu probíhal od 20. 6. 2016 do 27. 12. 2016. Realizace podpořených projektů měla být ukončena do 31. 12. 2018. Výzvy č. 79 a 80 byly vyhlášeny dne 8. 3. 2018 a příjem žádostí probíhal od 14. 6. 2018 do 18. 9. 2018. Realizace podpořených projektů měla být ukončena do 31. 12. 2021.

Podpora sociálního bydlení v rámci kategorie zásahu 054 je v IROP realizována prostřednictvím pořízení bytů formou nákupu, rekonstrukce bytu či adaptace nebytových prostor včetně pořízení nezbytného vybavení a ve výzvách č. 79 a 80 i výstavbou nových bytů. Cílem podpory je pořídit celkem 5 000 sociálních bytů, které bude využívat průměrně celkem 9 634 osob.

Oprávněnými žadateli v kontrolovaných výzvách byly obce, nestátní neziskové organizace, církve a církevní organizace. Výzvy č. 34 a 79 byly určeny pro území správního obvodu obcí s rozšířenou působností, kde se nenacházejí sociálně vyloučené lokality. Výzvy č. 35 a 80 byly naopak určeny pro území správního obvodu obcí s rozšířenou působností, kde se sociálně vyloučené lokality nacházejí.

Celková výše peněžních prostředků určených v rámci SC 2.1 na podporu sociálního bydlení (kategorie zásahu 054) je určena pro výše uvedené individuální výzvy přímo zaměřené na pořízení sociálního bydlení a na jednotlivé projekty integrovaných výzev, které budou otevřeny až do 31. 10. 2022.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda podpora v oblasti sociálního bydlení z IROP byla nastavena a realizována tak, aby přispěla k zajištění přiměřené dostupnosti bydlení v segmentu sociálního bydlení.

Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2016 do září 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

NKÚ kontrolou prověřil:

- činnosti MMR při plnění úkolů stanovených pro MMR v oblasti sociálního bydlení;
- plnění povinností MMR v roli řídicího orgánu IROP při přípravě a realizaci podpory sociálního bydlení, zejména v oblasti nastavení podmínek podpory, stanovení alokací, výběru projektů a jejich administrace a dosažení cílů;
- plnění povinností CRR stanovených veřejnoprávní smlouvou nebo dohodou o delegování některých činností na zprostředkující subjekt, zejména v oblasti výběru projektů, kontroly věcné i finanční stránky realizace projektů a monitorování.

Činnosti vykonávané MMR a CRR v rámci administrace projektů prověřoval NKÚ na kontrolním vzorku projektů¹³ realizovaných z IROP v rámci individuálních výzev č. 34, 35, 79 a 80.

Objem peněžních prostředků kontrolovaných na úrovni systému poskytování podpory sociálního bydlení z IROP tvoří veškeré prostředky alokované v individuálních výzvách a činí 3 999,7 mil. Kč. Přehled schválených alokací a požadované podpory (prostředky EU a peněžní prostředky z národních zdrojů) v podaných a realizovaných projektech ke dni 1. 9. 2021 je uveden v následující tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Přehled alokací a požadované podpory u individuálních výzev IROP na sociální bydlení (prostředky EU + peněžní prostředky z národních zdrojů)

Výzva	Alokace	Podané projekty		Realizované projekty*	
		Počet	Požadovaná podpora	Počet	Požadovaná podpora
34	320 294 118 Kč	25	200 303 860 Kč	21	173 673 965 Kč
35	855 483 680 Kč	119	861 592 246 Kč	85	603 578 553 Kč
79	705 882 353 Kč	73	713 599 322 Kč	38	365 696 916 Kč
80	2 118 030 420 Kč	316	3 272 738 553 Kč	151	1 537 006 715 Kč
Celkem	3 999 690 571 Kč	533	5 048 233 981 Kč	295	2 679 956 149 Kč

Zdroj: MS2014+.

* Projekty, které byly ke dni 1. 9. 2021 realizovány nebo byly k tomuto dni doporučeny k realizaci.

Kontrolovaný objem peněžních prostředků kontrolního vzorku devíti projektů tvoří výše proplacené podpory a činí 79,8 mil. Kč.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

¹³ CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_032/0002936, CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_032/0002992, CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_033/0002989, CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_033/0003049, CZ.06.2.56/0.0/0.0/17_079/0009182, CZ.06.2.56/0.0/0.0/17_079/0009596, CZ.06.2.56/0.0/0.0/18_104/0008837, CZ.06.2.56/0.0/0.0/18_104/0009493, CZ.06.2.56/0.0/0.0/18_104/0009595.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Zajištění právní úpravy a další úkoly stanovené pro MMR v oblasti sociálního bydlení

1.1 Zajištění právní úpravy

V *Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2018*, který byl schválen usnesením vlády ČR¹⁴, byl pro MMR stanoven úkol zpracovat do 31. 10. 2018 věcný záměr zákona o sociálním bydlení.

Dne 5. 9. 2018 požádala ministryně pro místní rozvoj předsedu vlády o zrušení tohoto úkolu s odůvodněním, že návrh zákona nemůže reflektovat v plné míře podmínky v jednotlivých obcích. Jako vhodnější řešení navrhlo MMR přípravu nařízení vlády, které by umožnilo Státnímu fondu rozvoje bydlení (dále také „SFRB“) poskytovat obcím podporu na výstavbu sociálních nájemních bytů dle jejich potřeb s větším prostorem pro respektování jejich záměrů a přístupů.

Úkol zpracovat věcný záměr zákona o sociálním bydlení byl usnesením vlády ČR¹⁵ zrušen. V návaznosti na to v dubnu 2019 vyhlásila vláda ČR¹⁶ podmínky pro dotační titul *Výstavba pro obce*, který se zabývá pouze investicemi do bytového fondu bez jejich podpory formou sociální práce.

1.2 Plnění úkolů stanovených v koncepčních dokumentech

Kontrolou NKÚ byly prověřovány úkoly MMR z Koncepce bydlení a Koncepce sociálního bydlení, které měly vliv na nastavení podpory sociálního bydlení z IROP.

MMR na základě úkolů uložených v Koncepci bydlení:

- zajistilo zpracování metodiky identifikace lokalit s tržním selháním a zjišťování potřebnosti sociálního bydlení;
- zpracovalo návrh databáze údajů o podporách poskytnutých ze strany MMR a SFRB, ale databázi z důvodu malého množství zadaných dat zatím nevyužívá;
- nezpracovalo analýzu dopadů investiční podpory bydlení na sociálně vyloučené osoby a zadání úkolu přehodnotilo na přípravu výše uvedené databáze údajů o podporách poskytnutých MMR a SFRB na bydlení.

MMR na základě úkolů uložených v Koncepci sociálního bydlení:

- alokovalo v rámci přípravy programového období 2014–2020 peněžní prostředky na podporu výstavby sociálního bydlení z IROP;
- nestanovilo podrobnosti a postup při zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě pro účely cenových map a splnilo až upravený úkol v prodlouženém termínu vytvořením modelu hodnotových map nájemného pro stanovení normativů

¹⁴ Usnesení vlády České republiky ze dne 7. února 2018 č. 91, k návrhu *Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2018 a k návrhu Výhledu legislativních prací vlády na léta 2019 až 2021*.

¹⁵ Usnesení vlády České republiky ze dne 29. listopadu 2018 č. 795, ke *Zprávě o plnění úkolů uložených vládou s termínem plnění od 1. října do 31. října 2018*.

¹⁶ Nařízení vlády ze dne 15. dubna 2019 č. 112/2019 Sb., o podmínkách použití finančních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení na pořízení sociálních a dostupných bytů a sociálních, smíšených a dostupných domů.

dávek na bydlení pro všechna území obcí s pověřeným úřadem v ČR, včetně návrhu postupu při jeho každoroční aktualizaci.

2. Nastavení podmínek podpory sociálního bydlení z IROP

2.1 Evidence bytů využívaných k sociálnímu bydlení

MMR nemá k dispozici potřebné údaje o struktuře bytového fondu v majetku obcí, soukromého sektoru nebo nevládních organizací, který nebyl zafinancován prostřednictvím podpůrných opatření. Dle sdělení MMR takovými ucelenými informacemi nedisponuje žádný z resortů a ani obce nemají přesnou evidenci bytů určených k běžnému pronájmu a bytů určených k sociálnímu bydlení.

MMR v průběhu kontroly NKÚ sdělilo, že v současné době ve spolupráci s Českým statistickým úřadem připravuje nové každoroční statistické zjišťování o výši tržního a limitovaného nájemného z bytů, které jako vedlejší produkt přinese informace mj. o počtech bytů s limitovaným nájemným určených k sociálnímu bydlení ve vlastnictví obcí a ve vlastnictví největších soukromých pronajímatelů bytů na jejich území. Zároveň MMR v *Koncepci bydlení České republiky 2021+* stanovilo úkol navrhnout a pilotně ověřit systém jednotné evidence bytů k sociálním účelům.

2.2 Využití bytů podpořených ve výzvěch č. 34 a 35

Příjemce je povinen dodržovat podmínky pro nakládání se sociálními byty minimálně po dobu udržitelnosti projektu, která byla stanovena na pět let.

Podmínkou poskytnutí podpory na sociální bydlení z IROP bylo pověření výkonem SOHZ, která spočívá v poskytování sociálního bydlení. Podpora byla poskytována v režimu rozhodnutí Komise 2012/21/EU¹⁷ nebo v režimu de minimis SOHZ na základě nařízení Komise (EU) č. 360/2012¹⁸.

Všechny projekty podpořené na základě výzev č. 34 a 35 byly financovány v režimu podpory de minimis SOHZ. Pověření výkonem SOHZ je uvedeno v *rozhodnutí o poskytnutí dotace*, kde je stanoveno, že SOHZ je v tomto případě poskytování bydlení pro vymezenou cílovou skupinu a za podmínek stanovených ve znění podprogramu.

Termín „podprogram“ není nikde specifikován. Z textu výzev, *Specifických pravidel pro žadatele a příjemce* (dále také „Specifická pravidla“), *Obecných pravidel pro žadatele a příjemce* (dále také „Obecná pravidla“) ani z textu *rozhodnutí o poskytnutí dotace* není zřejmé, co je považováno za podmínky podprogramu, a MMR podmínky SOHZ nestanovilo ani žádným jiným způsobem. Zároveň není v *rozhodnutí o poskytnutí dotace* stanovena doba pověření SOHZ, příjemce je tak povinen využívat podpořené byty k sociálnímu bydlení pouze po dobu pěti let.

¹⁷ Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 SFEU na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu.

¹⁸ Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012, o použití článků 107 a 108 SFEU na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu.

2.3 Využití bytů podpořených ve výzvách č. 79 a 80

Před vyhlášením výzev č. 79 a 80 požadovala Evropská komise prodloužit udržitelnost projektů na 20 let, a MMR proto ve Specifických pravidlech zavázalo příjemce podpory dodržovat podmínky výzvy po celou dobu pověření k výkonu SOHZ stanovenou na 20 let.

V pověřovacím aktu u podpor poskytnutých v režimu rozhodnutí Komise 2012/21/EU a v *rozhodnutí o poskytnutí dotace* u podpor poskytnutých v režimu de minimis SOHZ jsou příjemci vázáni poskytovat SOHZ v souladu se Specifickými pravidly.

V obou režimech začíná doba pověření 20 let dnem vydání *rozhodnutí o poskytnutí dotace*. Povinnost obsadit pořízené sociální bydlení osobami z cílové skupiny má příjemce až tři měsíce po ukončení realizace projektu. Přesto doba SOHZ, po kterou má příjemce dotace poskytovat bydlení pro vymezenou cílovou skupinu, zahrnuje kromě doby udržitelnosti i celou dobu realizace projektu, tj. dobu, kdy SOHZ prokazatelně poskytovat nemůže.

Po skončení doby udržitelnosti bude projekty v době výkonu SOHZ kontrolovat odbor politiky bydlení MMR, jako nositel politiky bydlení v ČR. Přestože jsou příjemci dotace vázáni k poskytování SOHZ po dobu 20 let, jsou některé podmínky, například dodržení indikátorů a zachování majetku, stanoveny pouze na dobu realizace projektu a dobu udržitelnosti. Existuje riziko, že neprodloužení těchto podmínek i na dobu poskytování SOHZ po době udržitelnosti způsobí komplikace při případném vymáhání sankcí za nedodržení podmínek podpory.

2.4 Podmínky užívání podpořených bytů

MMR nastavilo pro určení cílové skupiny sociálního bydlení pořízeného z IROP příjmová kritéria s ohledem na jejich jednoznačnost, ověřitelnost a kontrolovatelnost. V souladu s Konceptí sociálního bydlení podpora z IROP cílí výhradně na skupinu obyvatel, kteří nemají zajištěno bydlení nebo mají významné problémy s úhradou nákladů na bydlení a zároveň splňují podmínky týkající se podílu členů domácnosti v ekonomicky produktivním věku.

U výzev č. 79 a 80 může příjemce za stanovených podmínek obsadit byt osobou mimo cílovou skupinu, ale pouze za předpokladu, že jsou v dané lokalitě uspokojeni všichni žadatelé z cílových skupin definovaných výzvou.

MMR stanovilo ve Specifických pravidlech jako podmínku poskytnutí podpory povinnost zajistit podporu uživatelům pořízených bytů formou odpovídající sociální práce¹⁹. Podmínka zajištění sociální práce pro cílovou skupinu byla rovněž vyřazovacím kritériem přijatelnosti projektu a historie poskytování sociální práce byla předmětem věcného hodnocení projektu.

Ve výzvách č. 34 a 35 mají příjemci zajistit podporu uživatelům pořízených bytů formou odpovídající sociální práce po dobu udržitelnosti projektu, tj. pouze po dobu pěti let. Ve výzvách č. 79 a 80 mají příjemci tuto povinnost po celou dobu výkonu SOHZ, tj. po dobu 20 let od vydání *rozhodnutí o poskytnutí dotace*.

¹⁹ Sociální práci je myšleno poskytování sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, nebo další sociální práce, jejímž gestorem je kvalifikovaný sociální pracovník.

3. Alokace peněžních prostředků na podporu sociálního bydlení

3.1 Stanovení alokací

Alokaci SC 2.1 z EU, tj. alokaci na sociální služby a sociální bydlení, MMR v červnu 2014 snížilo z původního návrhu 419 mil. € na 337 mil. €. MMR převedlo tyto prostředky do jiného specifického cíle na základě dohody náměstků MMR a Ministerstva zdravotnictví. V programovém dokumentu IROP (dále také „PD IROP“) schváleném Evropskou komisí dne 4. 6. 2015 byla na realizaci SC 2.1 určena podpora EU ve výši 337 812 752 € a tato částka se v průběhu realizace IROP neměnila.

Jako podklad pro stanovení cílů SC 2.1 v oblasti podpory sociálního bydlení použilo MMR mj. *Analýzu potřeb IROP*, v níž je odhad počtu domácností v bytové nouzi vyčíslen na 100–120 tisíc. Podle vyjádření MMR byla alokace SC 2.1 nastavena paralelně s plánovanou cílovou hodnotou 5 000 podpořených bytů a MMR neověřovalo, zda jsou vzájemně v souladu a dosažitelné.

V podkladu pro přípravu PD IROP z roku 2014 i v Konceptci sociálního bydlení je uvedena předpokládaná alokace na podporu sociálního bydlení z IROP, tj. na kategorii zásahu 054, v celkové výši 7,5 mld. Kč (včetně národních zdrojů). Této částce odpovídá podpora z EU ve výši cca 230 mil. €.

V PD IROP schváleném dne 4. 6. 2015 však bylo z důvodu administrativního pochybení v rozkladu alokace SC 2.1 mezi jednotlivé kategorie zásahu na podporu sociálního bydlení určeno pouze 33 781 275,20 € z EU.

Nastavení alokací upravilo MMR v revizi PD IROP 1.1 ze dne 8. 11. 2017 a alokaci na podporu sociálního bydlení z IROP stanovilo na částku 216 200 161,28 € z EU. Podle svého vyjádření MMR tuto částku stanovilo přibližně zpětným dopočtem do celkové alokace SC 2.1.

3.2 Změny alokací

Současně s opravou chybného nastavení alokace v revizi PD IROP 1.1 navrhlo MMR přesunout část plánované alokace 216 200 161,28 € z kategorie zásahu 054 do kategorie zásahu 055. Úpravu zdůvodnilo MMR menším zájmem o podporu v aktivitě sociálního bydlení, velkým převisem žádostí v oblasti rozvoje sociálních služeb a rozvoje infrastruktury komunitních center a rizikem propadnutí peněžních prostředků v důsledku nenaplnění pravidla N+3. Alokace kategorie zásahu 054 tak byla nově stanovena na 137 459 145,05 € z EU.

Následující tabulka č. 3 uvádí přehled vyhlášených alokací na jednotlivé výzvy včetně jejich navýšení.

Tabulka č. 3: Přehled alokací kontrolovaných výzev

Výzva	Alokace z EU		
	Původní	Navýšení	Po navýšení
34	272 250 000 Kč	–	272 250 000 Kč
35	635 250 000 Kč	91 911 128 Kč	727 161 128 Kč
79	600 000 000 Kč	–	600 000 000 Kč
80	1 400 000 000 Kč	400 325 857 Kč	1 800 325 857 Kč
Celkem	2 907 500 000 Kč		3 399 736 985 Kč

Zdroj: výzvy č. 34, 35, 79 a 80; MS2014+.

MMR nemělo v průběhu realizace IROP k dispozici dostupná data mapující zájem o podporu pro individuální projekty sociálního bydlení.

Vzhledem k nízkému zájmu žadatelů o podporu ve výzvách č. 34 a 35 provedlo MMR před vyhlášením dalších výzev změny pravidel poskytování podpory k posílení absorpční kapacity. MMR povolilo výstavbu nových sociálních bytů a zavedlo nový model výpočtu kompenzačního mechanismu pro poskytnutí podpory v režimu rozhodnutí Komise 2012/21/EU, neboť původní model z výzev č. 34 a 35 nebyl pro většinu žadatelů finančně výhodný. Dále navýšilo povolený počet sociálních bytů v jednom domě z 8 na 12 a navýšilo limit celkových způsobilých výdajů na hlavní aktivity projektu přepočtených na jeden m² podlahové plochy sociálního bytu.

Uvedené změny provedené MMR zvýšily zájem žadatelů o podporu na sociální bydlení a u výzvy č. 80 již zájem o podporu výrazně převyšoval stanovenou alokaci. MMR snížilo alokaci prostředků na sociální bydlení ještě před realizací opatření vedoucích ke zvýšení absorpční kapacity. Z výzvy č. 80 tak nebylo podpořeno 28 náhradních projektů, přestože splnily podmínky hodnocení.

4. Výběr projektů a administrace podpory

4.1 Věcné hodnocení

Při kontrole NKÚ byla prověřena oblast hodnocení a výběru projektů z hlediska nastavení hodnotících kritérií u kontrolovaných výzev.

Hodnocení projektů bylo rozděleno na kontrolu přijatelnosti a formálních náležitostí, jejímž cílem bylo posouzení základních věcných požadavků kladených na projekt v příslušné výzvě a naplnění nezbytných administrativních požadavků, a věcné hodnocení, jehož cílem bylo vyhodnotit kvalitu projektů a umožnit jejich porovnání.

Věcné hodnocení bylo prováděno u projektů, které prošly vylučovacím hodnocením splnění kritérií formálních náležitostí a obecných a specifických kritérií přijatelnosti.

MMR stanovilo kritéria věcného hodnocení tak, že na výsledek bodování měla reálně vliv pouze dvě kritéria, a to doložení souhlasu obce s realizací projektu sociálního bydlení a doložení historie v oblasti poskytování sociální práce – tato kritéria navíc byla u projektů podaných obcemi (cca 64 % projektů) automaticky hodnocena plným počtem bodů.

Důsledkem takto navržených kritérií věcného hodnocení byla skutečnost, že cca 83 % hodnocených projektů dosáhlo maximálního počtu 25 bodů, a věcné hodnocení tak neumožnilo srovnání projektů podle jejich kvality.

Žádné ze zvolených kritérií nehodnotilo projekty podle nákladů na podpořený byt, lůžko nebo osobu využívající sociální bydlení. MMR nestanovilo ani žádné jiné kritérium pro bonifikaci projektů, které by při využití co nejmenšího objemu zdrojů vedly k naplňování cílů programu.

Následující tabulka č. 4 uvádí minimální, maximální a průměrné celkové způsobilé výdaje (dále také „CZV“) na pořízený byt, lůžko a m² plochy obytných místností (bez chodeb, sklepů apod.) v realizovaných projektech.

Tabulka č. 4: Minimální, maximální a průměrné celkové způsobilé výdaje na pořízený byt, lůžko a m² podlahové plochy bytu²⁰

Výzva		CZV na byt	CZV na lůžko	CZV na m ² podlahové plochy bytu
34, 35	min.	313 804,31 Kč	118 613,33 Kč	7 525,28 Kč
	max.	2 451 852,67 Kč	1 129 991,55 Kč	35 895,01 Kč
	průměr	1 301 016,58 Kč	542 985,53 Kč	26 291,44 Kč
79, 80	min.	456 955,00 Kč	163 545,63 Kč	9 015,10 Kč
	max.	3 638 039,50 Kč	1 334 089,38 Kč	40 650,01 Kč
	průměr	1 560 370,38 Kč	651 979,20 Kč	29 352,50 Kč

Zdroj: MS2014+; vlastní zpracování NKÚ.

Z údajů v tabulce je zřejmé, že mezi projekty byly značné rozdíly v pořizovacích nákladech na byty a lůžka, a tím i na zajištění ubytování pro osoby využívající sociální bydlení. Vzhledem k rozmanitosti povolených způsobů pořízení bytů (nákup, rekonstrukce, výstavba) a možnosti z podpory financovat i společné prostory je obtížné na základě těchto údajů porovnat efektivitu projektů. Pro zajištění minimální efektivity hodnocených projektů stanovilo MMR podmínku maximální ceny za m² plochy pořízeného sociálního bytu.

Při zpracování PD IROP předpokládalo MMR průměrné náklady na jeden pořízený byt ve výši 1,5 mil. Kč a průměrná cena skutečně podpořených sociálních bytů odpovídá původní kalkulaci.

Ve výzvách č. 34, 35 a 79 byly k realizaci vybrány všechny projekty, které splnily podmínky pro přidělení podpory, a věcné hodnocení tak na výběr projektů nemělo vliv. Ve výzvě č. 80 navýšilo MMR alokaci výzvy tak, aby byly pokryty všechny projekty, které byly v době ukončení hodnocení v pozitivních stavech²¹ a byly hodnoceny plným počtem bodů.

CRR u výzvy č. 80 neprovedlo řádně věcné hodnocení projektu, kterým mělo být pořízeno 12 bytů s 40 lůžky. Přestože jeden ze dvou hodnotitelů v hodnocení uvedl, že žádost získala celkem 25 bodů, čímž splnila podmínky věcného hodnocení, CRR administrativním pochybením přidělilo projektu za tohoto hodnotitele pouze 20 bodů. Celkem tak byl projekt ohodnocen hodnotou 22,5 bodu, a nebyl proto doporučen k realizaci.

4.2 Administrace projektů

Na administraci projektů se podílí MMR a CRR.

V Obecných pravidlech je pro individuální projekty v kolových výzvách uvedena předpokládaná doba administrace žádostí o podporu, tj. doba do vydání *rozhodnutí o poskytnutí dotace*, 152 pracovních dnů s tím, že v případě překročení této doby může příjemce požádat o prodloužení termínu realizace projektu, pokud prodloužení nepřesáhne datum 31. 12. 2023.

Průměrná doba administrace žádostí o podporu ve všech kontrolovaných výzvách překročila předpokládanou dobu uvedenou v Obecných pravidlech. Například ve výzvě č. 80 byla

²⁰ Údaje vycházejí z *rozhodnutí o poskytnutí dotace*; v případech, kdy rozhodnutí ještě nebylo vydáno, vycházejí údaje z žádostí o podporu.

²¹ Do projektů v pozitivních stavech jsou zahrnuty projekty, u kterých žádost o podporu splnila formální náležitosti, podmínky přijatelnosti a byly doporučeny k financování.

průměrná doba od termínu uzavření výzvy do vydání *rozhodnutí o poskytnutí dotace* 252 pracovních dnů.

Významné překročení předpokládané doby administrace žádostí o podporu bylo způsobeno zejména skutečností, že některé projekty byly schváleny s výhradou a žadatelé mohli před vydáním *rozhodnutí o poskytnutí dotace* ve lhůtě jednoho roku od podání žádosti o podporu doplnit stavební povolení. U výzvy č. 80 byla administrace některých žádostí o podporu prodloužena i o dobu schvalování navýšení alokace pro tuto výzvu.

NKÚ na vzorku kontrolovaných projektů dále zjistil časté nedodržování stanovených lhůt při kontrole přijatelnosti a formálních náležitostí žádostí o podporu, při provádění ex-ante analýz rizik, při vypracování seznamu projektů doporučených k poskytnutí dotace, při administraci zpráv o realizaci, žádostí o změnu a žádostí o platbu. Nedodržení dílčích lhůt však nemělo významný vliv na celkovou délku administrace žádostí o podporu ani na celkovou délku administrace projektů.

4.3 Záznamy v registru podpor malého rozsahu

Při kontrole NKÚ bylo prověřováno, zda u žadatelů o podporu, kteří odstoupili od realizace projektu před proplacením podpory, ale již po vydání *rozhodnutí o poskytnutí dotace*, provedlo MMR úpravu záznamu o podpoře v centrálním registru o poskytnuté podpoře malého rozsahu v souladu s *Metodickým pokynem o Centrálním registru podpor malého rozsahu a podporách de minimis* vydaným Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže.

V pěti případech vydalo MMR žadatelům *rozhodnutí o odnětí dotace a oznámení o vyřazení akce z programu*, avšak záznam o poskytnuté podpoře nevymazalo z centrálního registru o poskytnuté podpoře malého rozsahu.

4.4 Nesoulad hodnot zobrazovaných v MS2014+

CRR schválilo závěrečnou zprávu o realizaci projektu (dále také „ZZoR“), v níž příjemce uvedl údaje, které neodpovídaly skutečnému datu ukončení projektu a datu dosažení cílové hodnoty indikátorů. Editace chybně schválené ZZoR není možná, a proto CRR uložilo opravený dokument v MS2014+ jako přílohu žádosti o platbu.

Dále CRR schválilo ZZoR, která neobsahovala údaje o naplnění indikátorů. Následným schválením žádosti o změnu zajistilo CRR zanesení údajů o naplnění indikátorů na některé záložky projektu v MS2014+ a tím i jejich zobrazení v generovaných souhrnných sestavách. V důsledku nestandardního způsobu administrace ZZoR však nejsou údaje o naplnění indikátorů zaneseny u ZZoR na záložce *Indikátory*.

NKÚ upozorňuje na nesoulad hodnot zobrazovaných v MS2014+ na záložkách projektu a hodnot generovaných v souhrnných sestavách z MS2014+.

5. Dosažení cílů v oblasti sociálního bydlení

5.1 Vyhodnocování naplnění cílů

MMR pro sledování plnění cílů podpory sociálního bydlení v rámci SC 2.1 nastavilo tyto monitorovací indikátory:

- indikátor výstupu **5 53 01 – Počet podpořených bytů pro sociální bydlení**. Jedná se o počet bytů určených pro sociální bydlení náležejících do bytového fondu, který byl pořízen s využitím podpory z veřejných prostředků;
- indikátor výsledku **5 53 20 – Průměrný počet osob využívajících sociální bydlení**, který vychází z obloženosti, tj. průměrné obsazenosti lůžka osobami z cílové skupiny, která bude sociální bydlení využívat;
- interní indikátor **5 53 10 – Nárůst kapacity sociálních bytů**; tento indikátor monitoruje maximální možnou okamžitou kapacitu všech bytů ve správě příjemce vyjádřenou počtem lůžek po ukončení realizace projektu.

MMR nemá údaje o počtu bytů určených pro sociální bydlení v ČR a ucelenými informacemi o aktuálním počtu sociálních bytů nedisponuje žádný z resortů. Obdobně nejsou systematicky sledovány ani údaje o počtu bytů potřebných k zajištění sociálního bydlení, zpracované materiály nepracují s jednotnými parametry pro určení domácností ohrožených sociálním vyloučením a je z nich obtížné sledovat vývoj v této oblasti.

Prostřednictvím indikátoru výsledku vyhodnocuje MMR aktuální průměrný počet osob využívajících pořízené sociální bydlení, ale žádný ze stanovených indikátorů neumožňuje sledovat skutečný dopad poskytnuté podpory na plnění specifického cíle 2.1, kterým je zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi. MMR nevyhodnocuje dopad využívání sociálního bydlení na životní situaci cílové skupiny obyvatel a na integraci podpořených osob ani žádným jiným způsobem.

Míru účelnosti podpory ve smyslu měřitelného přínosu podpory ke zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucímu k sociální inkluzi nelze z důvodu nedostatku potřebných dat vyčíslit. Přesto NKÚ konstatuje, že podpora sociálního bydlení poskytnutá v rámci IROP částečně přispívá k zajištění přiměřené dostupnosti bydlení v segmentu sociálního bydlení.

5.2 Dosažení plánovaných výstupů a výsledků podpory

Dle údajů v MS2014+ ke dni 1. 9. 2021 má být v rámci individuálních projektů výzev č. 34, 35, 79 a 80 podpořeno celkem 1 869 sociálních bytů a v rámci projektů integrovaných výzev SC 2.1 celkem 343 sociálních bytů.

Tabulka č. 5: Přehled cílových a dosažených hodnot indikátorů u realizovaných projektů ke dni 1. 9. 2021

Projekty SC 2.1	5 53 01 – Počet podpořených bytů pro sociální bydlení		5 53 10 – Nárůst kapacity sociálních bytů		5 53 20 – Průměrný počet osob využívajících sociální bydlení	
	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota
Individuální výzvy	1 869	917	4 559	2 254	3 194	1 118
Integrované výzvy	343	225	854	587	609	103
SC 2.1 celkem	2 212	1 142	5 413	2 841	3 803	1 221

Zdroj: MS2014+.

Z údajů v tabulce č. 5 je zřejmé, že ani za předpokladu, že budou všechny realizované projekty dokončeny v plánovaném rozsahu, nepřekročí počet podpořených bytů 2 212 bytů a průměrný počet osob využívajících sociální bydlení nepřesáhne 3 803 osob. Cílová hodnota průměrného počtu osob využívajících sociální bydlení vychází z cca 70% předpokládané průměrné obloženosti sociálních bytů²².

MMR již nepředpokládá zapojení náhradních projektů z výzvy č. 80 ani vyhlášení další výzvy na podporu sociálního bydlení v programovém období 2014–2020. Není tak reálné dosáhnout celkového plánovaného počtu 5 000 bytů a nebudou naplněny ani ostatní indikátory stanovené pro podporu sociálního bydlení.

V průběhu celé realizace podpory sociálního bydlení z IROP odstoupil velký počet příjemců od realizace projektu i po vydání *rozhodnutí o poskytnutí dotace*. Konečný počet pořízených bytů tak může být ještě nižší. Jako důvod pro odstoupení uváděli příjemci neexistenci zákona o sociálním bydlení a z toho plynoucí právní nejistotu, značnou administrativní zátěž spojenou s realizací projektu, rozhodnutí zastupitelstva o využití objektu k jinému účelu, neschopnost zajistit finanční spoluúčast nebo zajištění jiného zdroje financování projektu. V neposlední řadě byly důvodem k odstoupení protesty a petice obyvatel dané obce proti realizaci projektů sociálního bydlení. V individuálních výzvách příjemci po vydání *rozhodnutí o poskytnutí dotace* ukončili realizaci celkem 76 projektů, v nichž mělo být pořízeno 522 sociálních bytů.

5.3 Cílové hodnoty indikátorů

Na zasedání Monitorovacího výboru IROP (dále také „MV IROP“) dne 8. 6. 2017 bylo projednáváno snížení cílových hodnot monitorovacích indikátorů, zejména snížení cílové hodnoty indikátoru „počet podpořených bytů pro sociální bydlení“ z původní hodnoty 5 000 bytů na 3 000 bytů. V revidované verzi PD IROP k 8. 11. 2017 však byla snížena pouze cílová hodnota indikátoru „průměrný počet osob využívajících sociální bydlení“ z původní cílové hodnoty 11 888 osob na 9 634 osob. Snížení plánovaného počtu osob využívajících sociální bydlení odůvodnilo MMR nižším počtem lůžek v sociálních bytech a jejich nižší obsazeností, než bylo při stanovování indikátoru předpokládáno.

Na zasedání MV IROP uskutečněném dne 27. 11. 2018 bylo mj. konstatováno, že nebude naplněn indikátor počtu bytů využívaných k sociálnímu bydlení, a v této souvislosti se diskutovalo o možnosti využít úspory ze SC 2.1, případně i jiných specifických cílů, k uspokojování náhradních projektů z výzev č. 79 a 80. Tento návrh však MV IROP nepřijal.

V roce 2019 již bylo zcela zřejmé, že cílové hodnoty indikátorů nebudou splněny. Přesto MMR v materiálech (např. ve *Zprávě o plnění Konceptce sociálního bydlení v ČR za rok 2019*²³ či ve vyhodnocení Konceptce bydlení²⁴, které je přílohou *Konceptce bydlení České republiky 2021+*) nadále uvádí údaj 5 000 plánovaných bytů.

²² Předpokládanou obloženost stanovilo MMR na základě skutečné obsazenosti dříve podpořených sociálních bytů.

²³ *Zpráva o plnění Konceptce sociálního bydlení v ČR za rok 2019* byla předložena vládě ČR na zasedání dne 13. července 2020 pod čj. 705/20.

²⁴ Vyhodnocení *Konceptce bydlení České republiky do roku 2020 a Konceptce bydlení České republiky do roku 2020 (revidované)* je přílohou *Konceptce bydlení České republiky 2021+*, která byla schválena usnesením vlády České republiky ze dne 12. dubna 2021 č. 358, o *Konceptci bydlení České republiky 2021+*.

Seznam použitých zkratk:

CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj
CRR	Centrum pro regionální rozvoj České republiky
CZV	Celkové způsobilé výdaje
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
Individuální výzvy	Výzvy č. 34, 35, 79, 80 určené výlučně pro individuální projekty podpory sociálního bydlení
IPRÚ	Integrované plány rozvoje území
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program 2014–2020</i>
ITI	Integrované územní investice
Koncepce bydlení	<i>Koncepce bydlení České republiky do roku 2020</i>
Koncepce sociálního bydlení	<i>Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015–2025</i>
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MS2014+	Monitorovací systém evropských strukturálních a investičních fondů
MV IROP	Monitorovací výbor IROP
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
Obecná pravidla	<i>Obecná pravidla pro žadatele a příjemce</i>
PD IROP	Programový dokument <i>Integrovaného regionálního operačního programu 2014–2020</i>
Rozhodnutí o poskytnutí dotace	Registrace akce a rozhodnutí o poskytnutí dotace
SC 2.1	Specifický cíl 2.1 IROP
SFEU	<i>Smlouva o fungování Evropské unie</i>
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SOHZ	Služba obecného hospodářského zájmu
Specifická pravidla	<i>Specifická pravidla pro žadatele a příjemce</i>
ZZoR	Závěrečná zpráva o realizaci projektu

Seznam příloh

Příloha č. 1: dataset k realizovaným projektům – *dostupné pouze on-line*
<https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=12317>